

Η ΚΥΛΙΞ ΤΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ

Τὸ σκεῦος τὸ ὀνομασθὲν Κύλιξ ἢ κύπελλον τοῦ Πτολεμαίου, σκεῦος τοῦ Μιθριδάτου, ἀγγεῖον τοῦ Ἀγίου Διονυσίου, εἶναι κἀνθαρος συνιστάμενος ἐκ μονολίθου τοῦ ἀνατολικοῦ λεγομένου σαρδόβουχος. ὅστις εἶναι μίγμα τι ἀγάρου. Εἶναι δὲ τὸ μάλλον ἀξιόλογον τῶν τοιοῦτου εἰδους μνημείων, ὅσα περισώθησαν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Ἡ ὥραιότης τῆς ὕλης, καὶ τὸ σπάνιον τοιοῦτου λίθου, αἱ ποικιλίαι καὶ περιέργοι περίξ αὐτοῦ γλυφαὶ ἐλκύουσι τὰ βλέμματα τοῦ εἰσερχομένου εἰς τὴν ἐθνικὴν τῶν Παρισίων βιβλιοθήκην, ἐνθα διατηρεῖται ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ τῶν νομισματοσῶμων.

Τὸ ἀγγεῖον ἐδόθη εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἀγίου Διονυσίου ὑπὸ Καρόλου Γ', λέγει ὁ Σίμπλιος, τοῦλάχιστον ὡς φαίνεται ἐκ τινος ἐπιγραφῆς, ἣτις ὑπῆρχεν εἰς τὴν βάσιν, τὴν ἐκ χρυσοῦ κατασκευασμένην καὶ προστεθεῖσαν εἰς τὴν κύλικα ὅπως λάβῃ τὸ σχῆμα ἀγγείου. Ἡ βάσις, ἣ ὁ ποὺς οὗτος ἔφερεν ἐγκεκολλημένους μαργαρίτας, σαπφείρους, σμαράγδους καὶ ἀνθράκας. Ἡ ἐπομένη δὲ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη βαθύς ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ, ἕκαστον γράμμα ἦτο πλήρες μίλτου, χρώματος μελανοῦ χάλυδος :

HOC VAS CHRISTE TIBI MENTE DICAVIT
TERTIVS IN FRANCO REGIMINE KARLVS.

«Ὁ Χριστέ! τὸ ἀγγος τοῦτο ἀφιέρωται σοι παρὰ Καρόλου τρίτου τῷ ὀνόματι τούτῳ τῶν Φράγκων βασιλέως».

Εἰ καὶ Κάρολος ὁ Φαλακρὸς, καὶ Κάρολος ὁ Παχὺς ἐκλήθησαν ποτε Κάρολοι Γ', εἶναι ὅμως πιθανώτερον ὅτι Κάρολος ὁ Ἀπλοῦς, τρίτος βασιλεὺς τῆς Γαλλίας τοῦ δόματος τούτου, ἐδώρηται τὸ δῶρον τῇ μονῇ

τοῦ Ἀγίου Διονυσίου. Ἐμείναι δὲ τὸ σκεῦος ἐν τῷ πλουσίῳ αὐτῆς θησαυροφυλακείῳ μέχρι τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς δὲ τὴν ὅποιαν φέρει δὲν εἶναι μὲν προφανὴς ἡ καταγωγὴ αὐτοῦ· λέγεται ὅμως ὅτι ἦτον ὠρισμένον διὰ πανήγυριν τινα. Αἱ βασιλισσαί τῆς Γαλλίας ἐπίνον ἐν αὐτῷ τὸν οἶνον, μετὰ τὴν μετὰληψιν, ὅτε ἐστέφοντο· καὶ ἡ τελετὴ αὕτη ἐγένετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ βασιλικοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἀγίου Διονυσίου.

Τῷ 1790 ἀναπετέθη εἰς τὸ δωμάτιον τῶν νομισματοσῶμων. Τὴν δὲ 16 Φεβρουαρίου 1804 ἐκλάπη μετὰ πολλῶν ἄλλων πολυτίμων ἀντικειμένων ὡς τὸ μέγα ἀνάγλυφον (camée) τῆς Saint-Chapelle, τὴν κύλικα τοῦ Ἀββᾶ Σουγέρου κλ. κλ.

Αἱ στολίζουσαι τὰς δύο τοῦ σκεύους ὕψεις ἀναγλυφαὶ παριστάνουσιν ἀντικείμενα τῆς λατρείας τοῦ Βάκχου· διὸ ἀπεδώθη ἔκπαλαι εἰς Πτολεμαῖον, ἐπὶ νομισθέντα Διόβουσον, ἣ δὲ ὀνομασία σκεύους τοῦ Μιθριδάτου, ὠφείλεται εἰς τὴν δόξαν ἠγεῖχε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡ περίφημος συλλογὴ τῶν πολυτίμων ἀγγείων καὶ ἀναγλύφων τοῦ βασιλέως τούτου, συλλογὴ τὴν ὅποιαν ἀφιέρωσεν εἰς τὸ Καπιτώλιον.

Ἐπὶ τῆς ὀψεως, ἣν παριστᾷ ἡ ἀνωτέρω εἰκονογραφία, παρατηρεῖται κατὰ μέσον ἐν τραπεζοφόρῳ, ὃ ὑποφέρει σιγικῶν ἀνάγλυφα δύο. Ἐπ' αὐτοῦ δὲ κεῖνται πυξίδες δύο, ὧν ἡ μὲν κεκόσμηται ἀνθίνῳ στεφάνῳ καὶ δύο ἀμφορεῖς· πρὸς δὲ, τρίτον τι ἀγγεῖον ὑψηλοῦ σχήματος, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων *proefericolum* ὀνομαζόμενον, καὶ ἐπὶ τέλει, ἀγαλμάτων τι ἐν εἶδει ὑποδάφρου. Δεξιόθεν δὲ πρὸς τὸν πόδα τοῦ τραπεζοφόρου ὑπάρχει κίστη (κουτί) ὑπονεωγμένη, ἀφ' ἧς ἐξέρχεται ὁ βακχικὸς ὄρις. Ἡ κίστη ἀφ' ἧς ἐξέρχεται ἡ ὄρις εἶναι ἀλληγορία τῶν μυστηρίων τοῦ Βάκχου εἰς ἄκρον γνωστῆς ἐν τῇ ἀρχαιότητι, καὶ εὐρίσκεται ἐπὶ πολυαριθμῶν μνημείων. Καὶ νομίσματα δὲ τινὰ τῆς Περγᾶμου, τῶν Σάρδεων, τῆς Ἐφέσου κτλ., ὠνομάσθησαν κιστοφόρα ἐκ τῆς ἀλληγορίας ταύτης. Παρὰ δὲ τὴν κίστην εἶναι πάνθηρες, ζῶον ἀφιερωμένον τῷ Βάκχῳ, πίνον

τὸν εἶνον τὸν ἐν τῷ πυθμένι ὑπολειφθέντα. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ὁ πάνθηρ ἡγάπα ὑπερβολὴ τὸ ποτὸν τοῦτο καὶ οἱ κυνηγοὶ ἵνα ἀγρεύσωσιν αὐτὸν, ἔβατον δι' ἀγγεῖον πλήρες οἶνου δι' οὗ σχεδὸν πάντοτε ἐμέθυε. Τὸ τραπεζοφόρον ἐπικαλύπτεται διὰ μεγάλου πέπλου, αἰωρουμένου ὑπὸ δύο δένδρων, ἀμφοτέρωθεν ἀνυψουμένων, περὶ τὰ ὁποῖα περιελίσσεται ἄμπελοι, ἧς τὸ ἄνθος εἶναι κωδωνοειδές· ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων τούτων ὑπάρχουσι πτηνὰ καὶ, προσωπεῖα ἱλαστήρια, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων *oscilla*, ὀνομαζόμενα (τούτέστι αἰῶραι ὡς ἐκ τῆς ταλαντώσεώς των, ὑπὸ τοῦ ἀνέμου προξενουμένης). Εἰς τὸ πρὸς ἀριστερὰν δένδρον κρέματα ἐπὶ πλέον ὁ αὐλὸς τοῦ Πανός, καὶ μία π ἢ α.

Ἡ ἐτέρα ὄψις τῇ αὐτῇ κεκόσμηται ἀναλογίᾳ, διὰ δένδρων στεγασματα ὑπεράσταζόντων ὑπὲρ τι τραπεζοφόρον τριποδικόν. ἐφ' οὗ ἵσταται ἀνδρεῖκελον θαφνηφόρον, μακρὰν αἰσθητὰ περιβεβλημένον, καὶ δῶδα κρατοῦν, παριστῶν δὲ ἱερέα τινὰ τοῦ Βάχχου καὶ ἀγγεῖα ἐξ ὧν τὰ μὲν εἶναι ἐκ τοῦ εἶδους τῶν κερατοειδῶν ἐκείνων ποτηρίων, στενὸν ἐχόντων στόμα, πρὸς χρῆσιν τοῦ οἶνου, ὅπερ οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον *Ῥυτιά*. Ἐπὶ τινος γεγλυμμένης εἰκόνος ἐπὶ τοῦ ἄδακος τοῦ τραπεζοφόρου κεῖνται δύο ἀγγεῖα, ἄνευ χειρῶν, ὧν τὸ μὲν εὐρίσκεται μετεξὺ δύο γρυπῶν. Στεφάνῃ τῆς ἐξ ἀνθρώπων κατέρχεται ἐκ τοῦ δένδρου ἐπὶ τοῦ τραπεζοφόρου, ἔγκειται παρ' αὐτῇ προσωπεῖον τοῦ Σιληνοῦ καὶ παραάκεται κύμβη ἐν στήματι προσωπεῖου μετὰ πώματος. Καὶ εἰς μὲν τὸ πρὸς ἀριστερὰν δενδρύλλιον κρέματα αἰωρημένον προσωπεῖον, εἰς δὲ τὸ πρὸς δεξιάν, πρὸς ὃ διεμβύονται ἔριφος, κρέματα τύμπανον, κωδωνίσκος καὶ προσωπεῖον τοῦ Πανός. Ἐπὶ τοῦ ἄδακος ἦν δεδεμένη πήρῃ τις εἰς καλαύροπα (μαγκουράν)· ἀπὸ δὲ τὸν πέπλον ἐξήρτητο δύο *oscilla*. Βύρισκονταί δὲ αἱ αὐταὶ ἀναλογίαι τοῦ σκεύους τούτου εἰς ἕτερον ἀργυροῦν σκεῦος τοῦ σπουδαστηρίου τῶν νομισματοσήμεων, προερχόμενον ἐκ τῶν ὥραιων ἀνασκαφῶν τῶν γινόμενων εἰς Βερβουδύλλιν.

Τὸ πολυτίμον τοῦτο σκεῦος φαίνεται κατασκευασθὲν ἐν τῇ Ἀνατολῇ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Αὐγούστου. Ἡ ἐντέλεια αὐτοῦ εἶναι κατὰ τοσοῦτον ἀξιολογωτέρα, καθόσον καὶ ἡ ὕλη, ὡς σκληρὴ, ἦτον δύσκολος καὶ ἀπῆται πολὺν χρόνον πρὸς ἐπεξεργασίαν. Κατὰ τινὰ παραδόξιν, ἧς δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγυηθῶμεν τῇ βεβαιότητι, εἶχε δοθῇ ἐνέγειρον εἰς τοὺς Ἰουδαίους τοῦ Μέτου, ὑπὸ Ἑρρίκου Γ'. διὰ ποσότητα ἐνὸς ἐκαστομυρίου.

(Magasin Pittoresque).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΦΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Πραγματεία περὶ παραγωγῆς καὶ διανομῆς τοῦ πλούτου, συνταχθεῖσα, ὑπὸ I. A. Σούτσου καθηγητοῦ κτλ. ἐν Ἀθήναις 1851.

Περὶ πρώτων ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν δοκίμιον ὑπὸ Π. Βράϊλα Ἀρμέτ, Κερκυραίου, ἐν Κερκύρᾳ 1851.

Ἡ πτωχὴ καὶ ἀρτηγενὴς ἡμῶν φιλολογία ἤρ-

χισεν ἀπὸ τινος νὰ πλουτίζεται ἐκ πρωτοτύπων συγγραμμάτων, σπουδαίαν πραγματευομένων ὕλην.

Παραλείποντες τὰ κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἐτη ἐκδοθέντα, ὡς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων ὑπὸ τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ Ἀσωπίου, καὶ τὴν πέρυσιν ἐκδοθεῖσαν πραγματείαν περὶ Συνταγματικοῦ Δικαίου, ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Κ. Ν. Σαριπόλου, λέγομεν περὶ μόνων τῶν δύο νεωστὶ φανέντων συγγραμμάτων, τῆς πραγματείας τοῦ Κ. Σούτσου καὶ τοῦ δοκίμιου τοῦ Κ. Βράϊλα.

Καὶ τὸ μὲν δοκίμιον τοῦ Κ. Βράϊλα θεωροῦμεν μέγα τῆς νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας ἀπόκτημα, διότι εἶναι καρπὸς ἰδίας τοῦ συγγραφέως μελέτης, καὶ ἀποδεικνύει τὴν παρ' ἡμῖν ἀναγέννησιν τοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματος. Ὁ Κύριος Βράϊλας γνωστὸς ἦδη παρ' ἡμῖν ὡς δόκιμος καὶ εὐσυνειδήτος δημοσιογράφος, παρουσιάζεται ἤδη διὰ τοῦ δοκίμιου του καὶ ὡς ἐγκρατὴς περὶ τὴν φιλοσοφίαν ἧς τὰ ὕψηλότερα ἀνερευνᾷ καὶ ἐξηγεῖ ζητήματα. Ἀνέκων εἰς τὴν ἐκλεκτικὴν σχολὴν, ὡς ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος ἐν τοῖς προλεγόμενοις αὐτοῦ, ἀλλὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ μελέτης θεμελιοῖ ἐπὶ τῆς μεθόδου τοῦ Καρτεσιου, ἀμφιβάλλει, ἐξετάζει, ἐρευνᾷ, καὶ εἰς πολλὰς ἰδίας αὐτοῦ προτείνει γνώμας καὶ ζητημάτων τινων λύσεις οὐκ ἀφυσίς.

Δὲν προτιθέμεθα ἐνταῦθα ν' ἀναλύσωμεν τὸ ἀξιόλογον τοῦτο δοκίμιον τοῦ Κ. Βράϊλα· ἐνδεχόμενον νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τοῦτο ἀκολούθως. Ἦδη δὲ σημειοῦμεν εὐχαρίστως τὸ ἐξῆς ἐκ τῶν προλεγομένων του τεμάχιον, δι' οὗ ὁ ἀναγνώστης θέλει γνωρίσει ὁποῖα ἡ ἐμβρίθεια τῶν σκέψεων τοῦ συγγραφέως, καὶ ὁποῖα μεγάλα ἐν τῷ δοκίμῳ τούτῳ περιέχονται ἀλήθειαι. »Ὅταν ἡ δὲν γνωρίζει τὸν νόμον του, ἡ δὲν δύναται νὰ τὸν πραγματοποιήσῃ, ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης πάσχει καὶ κακοδαιμονεῖ.» Εἰς τὴν νόθευσιν δὲ καὶ παραμόρφωσιν τῆς θρησκευτικῆς ἀληθείας, καὶ τὴν ἄγνοιαν ἢ τὴν παραμόρφωσιν τῆς φιλοσοφικῆς, ἀποδίδει ὁ Κ. Βράϊλας τὴν ἐνεστῶσαν τῶν λαῶν ἀναρχίαν, τὰς καταστροφὰς, τοὺς πολέμους, τὰς ἐπαναστάσεις, ἅτινα κατέβληψα τὴν ἀνθρωπότητα.

Σπουδαίαν ἐπίσης θεωροῦμεν καὶ τὴν πραγματείαν τοῦ Κ. Σούτσου, καθόσον διδάσκει αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην ἐκείνην, ἣν δικαίως δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν τὴν ἐπιστήμην τῶν ἐπιστημῶν. Τσαύτην ἔχει σήμερον σημασίαν εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν πρόσδον τῶν ἐθνῶν ἡ Πολιτικὴ Οἰκονομία, ἐπιστήμη, ὡς γνωστὸν, ὅλως νέα. Πειραθῶμεν νὰ δώσωμεν βραχείαν τοῦ συγγράμματος τούτου ἀνάλυσιν.

Μετὰ τὸν πρόλογον, παριστῶντα μὲν ἐν ἀρχῇ ἀνωμαλίαν τινά, ἀνάγκη νὰ τ' ὁμολογήσωμεν, καὶ περιπλοκὴν φράσεως καὶ ἔννοιων, ἀλλ' ἀκολούθως λαμβάνοντα σαφηνίαν καὶ ὕψος λόγου, ὁ συγγραφεὺς ἐν εἰσαγωγῇ, ἐξετάζει κατὰ πρώτον, τίς ἡ πολιτικὴ οἰκονομία, πῶς κατατάττει καὶ πῶς συνάπτεται μετὰ τὰς λοιπὰς ἐπιστήμας, ἀποδεικνύει τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ διδάσκαται αὐτὴ εἰς πάντας τοὺς ἐλευθέρως παιδευομένους πολίτας. Πραγματεύεται